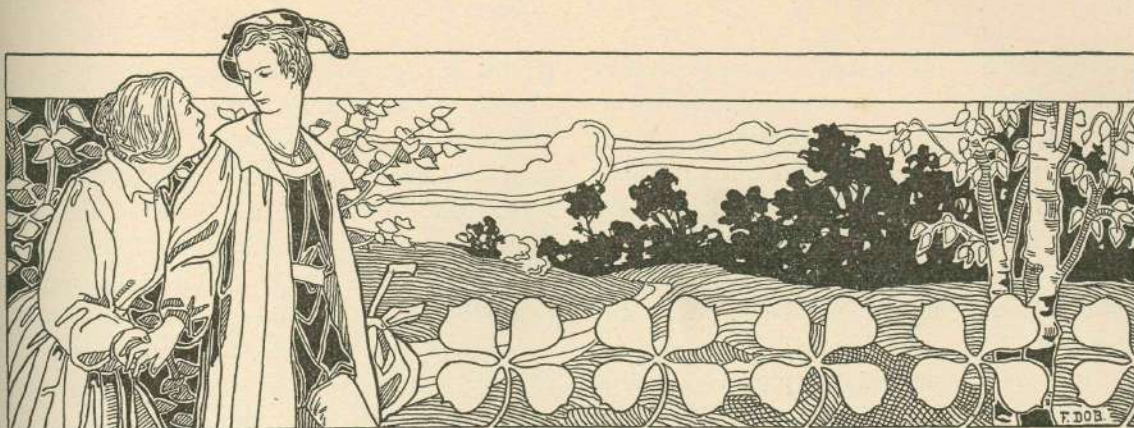

O lepoti.

(Spisal dr. Fr. L.)

4. Barve.

Kako teži priroda po mnogovrstnosti in po razlikah, pričajo najbolj barve. Svetloba je jedna; po svojem bistvu ni nič drugega kakor gibanje neke nečutne snovi, katero imenujejo znanstveniki eter. In s tem tako enotnim, tako preprostim delovanjem nam razgrinja priroda pred očmi vso veliko in čudovito bogastvo barv. Da je namreč bela solnčna svetloba ali barva v resnici sestavljena iz več barv, tega prepričuje vsakogar mavrica.¹

V mavrici se nam kažejo tele barve: rdeča, zagorela (orange), rumena, zelena, modra, vijoličasta. Med dvema barvama je prav lahen in (za navadno oko) nepretrgan prehod. O medsebojnem razmerju teh barv smo že govorili in pokazali, kako se skladajo in dopolnjujejo. O tem nam torej ni več razpravljati. Razkazati nam je tukaj treba, kako so te barve razdeljene, kako ustvarjajo prirodno lepoto in kako delujejo barve na človeka.

Mavrične barve ima priroda na svojih predmetih v neizmernih razlikah in stopinjah, različno združene, različno krepke in žive;

¹ Mavrica nastane tedaj, kadar sije solnce pošev v deževne kaplje. V deževnih kapljah se solnčni žarki lomijo ali delijo v svoje dele.

poleg njih ima še belo, črno, rujavo in pa sivo barvo.

To vsakdo vé, da imajo prirodni predmeti razne barve, četudi obseva vse ista solnčna svetloba. Razlika izvira od tod, da telesa ob svoji površini nekatere barve odbijajo, nekatere pa — kakor bi rekli — vase srkajo. One barve, katere telesa odbijajo, kažejo se našim očem, in te so telesne barve. Ako kaka površina odbija vse solnčne barve, tedaj se vidi bela, kakor n. pr. sneg. Tak predmet pa, ki ne odbija barv, temveč vse vase posrka, je črn. Zato je črno res docela nasprotno belemu. Med obema nasprotjema se giblje večina prirodnih predmetov, da imajo ali vso mavrično svetlobo, ali le nekoliko, ali pa malo.

Barve ločimo lahko v čiste ali temeljne, ker jih ne moremo sestaviti iz drugih, in v združene ali mešane. Čiste ali temeljne so: rdeča, rumena in modra. Druge barve se dadó sestaviti, četudi so nekatere v mavrici, kakor zelena, ki je iz rumene in modre; zagorela, ki je iz rdeče in rumene, in vijoličasta, ki je iz rdeče in modre. — Tukaj obdelujemo barve gledé na to, kako veljavo in razsežnost imajo v prirodi.

V prirodi najbolj razširjena je zelena barva, ki je glavna barva rastlinstva. Drevje